

Сулейман-Стальский райондин общественно-политический газет

КУЪРРЕДИН ХАБАРАР

№17 (26490)

Жуьмя, 29-апрель, 2022-йис
Газет гьафтада садра акьатзава.
Маса гунин кьимет азадди я



Гьурметлу районгьлияр!

Ингье, фадлай вил алай, чи халкдиз гзаф истеклу гатфарин гуьзел суваррикай сад тир 1-Майдин суварни алуькзава. За муниципальный райондин депутатрин Собранидин, админи-

ТЕБРИКАР

страциядин ва кьилди жуван патай квез Гатфаринни Зегьметдин и гуьзел сувар риклин сидкьидай мубаракзава!

Кьуй и суварни чи обществода садвал, меслятвал ва дуствал мягькем хьуниз куьмек гурай, чи райондин агьалийрин гьар са хизандиз шадвал ва хушбахтвал гьурай! Заз квехь виридахь мягькем сагьламвал, чи халкдин абадвал патал чугвазвай зегьметда агалкьунар, хизанрани бахт, берекат, садвал ва меслятвал хьана кланзава.

«Сулейман-Стальский район» муниципальный райондин Кьил Н. Абдулмуталибов

За «Сулейман-Стальский район» муниципальный райондин депутатрин Собранидин, администрациядин ва кьилди жуван патай вири районгьлияр Сив хуьнин сувар риклин сидкьидай мубаракзава.

Кьуй Сад тир Аллагьди куьне кьунвай сивер, авур дуьаяр кьабулрай ва куь эрзиман мурадар кьилиз акьатрай. Кьуй и экуь суварни куь квалериз, хизанриз динжвал ва шадвал гьурай.

Зун инанмиш тирвал, исламдин руьгьдинни ахлакьдин ивири гележегдани яратмишунин кардиз, районгьлияр сад-садан гьавурда акьуниз, абурун арада дуствал ва меслятвал артух хьуниз кьуллугьда.



Заз вири районгьлиярнихь сагьламвал, ислягьвал, хушбахтвал хьана кланзава.

«Сулейман-Стальский район» муниципальный райондин Кьил Н. Абдулмуталибов

Хабарар. Мяркатар. Гуьруьшар

Игитрин диде-бубайрихь галаз гуьруьш

Дагьустан Республикадин Кьил Сергей Меликов алагай гьафтада Украинада женгинин махсус операция кьиле тухудайла чпин женгинин буржи кьилиз акьудай ва игитвилелди телеф хьайи кьегьалрин диде-бубайрихь галаз гуьруьшмиш хьана. Абурун арада женгинин кьуллугь тамамардайла телеф хьайи Сулейман-Стальский райондай тир Алаудин Бабаеван ва Аслан Мегьамедован диде-бубаярни авай.



Мяркатдин эвелдай региондин Кьил Сергей Меликова ва республикадин властдин органрин векилри телеф хьайибурун суьретрин портретрин) патав цуьквер эцигна.

Республикадин Кьил Сергей Меликова телеф хьайибурун диде-бубайриз, багьрийриз башсагьлугьвал гана, Украинада тухузвай женгинин махсус операциядикай, адан метлебдикай гегьенш рахунар авуна. Ада кьейд авурвал, телеф хьайибурун хизанриз куьмекар неинки гьукуматди, гьакни и мураддалди тешкилнавай «Все вместе» республикадин фондунини гуда.

Муниципалитетрин кьилери «Все вместе» фонд тешкилунай Сергей Алимовичаз чухсагьул лагьана ва чеб адан тереф хуьз гьазур тирди кьейдна.

Гуьруьшдал Украинада телеф хьайи кьегьалрин диде-бубаярни рахана.

Орден шад гьалара вахкана

Дагьустан Республикадин Кьил Сергей Меликова 2022-йисан 28-мартдиз кьул чугур 63-нумрадин Указдин бинедаллаз кьазанмишай агалкьунрай ва гзаф йисарин бегьерлу кьвалахдай Сулейман-Стальский райондин депутатрин Собранидин председатель Штибег Мегьамедхановаз «Дагьустан Республикадин вилик лайихлувилерай» орден гана.



22-апрелдиз кьиле феи райондин депутатрин Собранидин 12-сессиядал райондин Кьил Нариман Абдулмуталибов Собранидин председатель Штибег Мегьамедхановаз шад гьалара орден вахкана.

Социально-экономический рекьерай район вилик финик кутазвай лайихлу пай кьейд авунихь галаз санал, райондин Кьил Нариман Абдулмуталибова адахь мягькем сагьламвал, кьвалахда мадни еке агалкьунар хьана кланзавайди кьейдна.

Ассоциациядин Правленидин заседание

Алагай гьафтада Дагьустан Республикадин Кьил Сергей Меликова «Совет муниципальных образований РД» Ассоциациядин Правленидин гегьенш тир заседанида иштиракна.

Региондин Кьили, санлай кьачурла, Ассоциациядин кьвалахдиз ва адан пред-

седатель – Кьайтагь райондин Кьил Амир Темирбулатова кьилиз акьудзавай важиблу крариз, чкайрал вич-вичи идара ийидай органар вилик финиз хьсан кьимет гана.

Заседанидин сергьятра аваз муниципалитетрин мулкарал социально-экономикадин серенжемар уьмуьрдиз кечирмишунин ва маса месэлайризни килигна.

Заседанидин кьвалахда Сулейман-Стальский райондин Кьил Нариман Абдулмуталибовани иштиракна.

Республикадин ТОКС-дин слет

Акьалтзавай несидиз ватанпересвилин тербия гунин серенжемар уьмуьрдиз кечирмишунин сергьятра аваз алай йисан 20-апрелдилай 23-апрелдалди Махачкьалада республикадин ТОКС-дин 51-слет кьиле фена. Ам 1941-1945-йисарин Ватандин Чехи дяведин иштиракчийрин гьакьиндай кьайгьударвал артухарунин, Ватан патал чпин чанар кьурбанд авур кьегьалар риклера хуьнин ва жагьурунинни ахтармишунрин кьвалах тамамвилехь агакьарунин мураддалди ДР-дин Гьукуматди, ДР-дин илимдин ва образованидин министерстводи, жегьилрин крарай министерстводи, ДР-дин Малая академияди ва ТОКС-дин республикадин штабди тешкилнавайди тир.



Слетдин кьвалахда Дагьустан Республикадин Кьил Сергей Меликова иштиракна.

Сулейман-Стальский райондин патай слетда Герейханован хуьруьн 1-нумрадин юкьван школадин краеведческий музейдин руководитель Расима Мегьамедрасуловади, 10-классда кьелзавай Рамазан Сеферова ва Сана Хановади векилвална.

Слетда Сулейман-Стальский райондин ветеранрин Советдин председатель Исламан Ризаевани иштиракна.

Слетдин иштиракчийри «Вахта памяти» республикадин акциядани иштиракна.

Агьалияр кьабулна

И йикьара Дербентдин тлебиат хуьнин рекьай районрин уртах прокурордин заместитель Евгений Огриневич кьвалахдин жигьетдай Сулейман-Стальский района хьана. Ам общественный хатасузвал хуьнин рекьай райадминистрациядин Кьилин заместитель Абуталиб Фатулаевахь, райондин прокурор Межид Велимурадовахь, райадминистрациядин профилдин подразделенийрин ва «Касумкентсервис» ООО-дин руководителрихь, са бязи хуьрерин поселенийрин администрацийрин векилрихь галаз гуьруьшмиш хьана.

Прокурордин заместитель Евгений Огриневича гуьруьшдал тлебиат хуьнин рекьай прокуратурадин везифайрикай, тлебиат хуьнихь галаз алакьалу законрин истемешунрикай, тамарин законодательство кьилиз акьудуникай, райондин мулкунал сагьламвилдин замин тир михивилер хуьн таьминаруникай ва тлебиат хуьнихь галаз алакьалу маса месэлайрикай гегьенш рахунар авуна.

Гуьруьшдилай гуьгуьуьнз Евгений Огриневича чпихь арза-ферзе, маса дерди-бала авай инсанар кьабулна, абуруз законрин сергьятра аваз талукь жавабар гана.

Материалар гьазурайди Хазран Кьасумов я

Газламышунин месэла – кьетIен гуьзчивилик

Чун вири шагьидар тирвал, эхиримжи йнсара Дагъустан Республикада яшайишдин гьел хел къачуртIани, хьсан еришралди вилкиди физва, агьалийрин дуланажагъ хьсан хьанва.

Гьа са вахтунда, гьелелиг гьелиз тахьанвай, хьидаказ акъвазнавай месэлаярни амачиз туш. Абурукай сад газдихъ галаз алакьалуди я. Чи хейлин муниципалитетра газдалди тамамдиз таьминар тавунвай хуьрер ама. И месэла акъван важиблуди я хьел, алаз Россиядин Федерациядин Президент Владимир Путинани фикир гана. 2021-йисан декабрдин вацра ада гьукумдин са жерге оргариз Дагъустан газдалди тамамдиз таьминарунин ва топливно-энергетический комплекс вилки тухунин жигьетдай са жерге тапшуругъар гана. Региондин мулкларал алай вири хуьрер газдалди тамамдиз таьминардай проектар кьилиз акъудун РФ-дин Гьукуматдални «Газпром» ПАО-дал ихьтибарнава. Алай йисан 28-январдиз Махачкъалада Дагъустан Республикадин Кьил Сергей Меликован регьбервилки кваз кьиле фейи совещанидал хуьрер газдалди таьминарунин программа веревирдна ва месэла гьелун патал гьелтин серенжемар къабулун герек ятIа тайинарна.

Федеральный дережада фикир гузвай месэладикай рахалайла чаз рикIел хьиз кIанзава хьел, 2020-йисуз ДР-дин Гьукуматди ва «Газпром» ПАО-ди 2021-2025-йисара республика газдалди таьминарунин жигьетдай программадал кьулар чIугуна. И программадин сергьятра аваз 193 хуьре 41 агъзур кIвалев газ агакьда. «Газпром газификация» ООО-дин гуьзчивилик кваз газдалди таьминарунин программа регионда кьилиз акъудиз эгечIнава.

Сулейман-Стальский районда газ гьун тавунвай хуьрер, эхиримжи вахтара арадал атанвай хуьрерин микрорайонар авани? И ва газламышунихъ галаз алакьалу маса сулариз жавабар жагьурунин мураддалди чун районда кардик квай «ЖКХ и Благоустройство» МКУ-дин директор Т. А. Абдулаев хъ галаз гуьруьшмиш хьана.

- Тимур Артурович, алай вахтунда хуьрер газламышунин жигьетдай муниципалитетда гьихьтин гьалар ава?

- Сифтедай кьейд ийиз кIанзава, республикадин вири района хуьрер газдалди тамамдаказ таьминар авунин месэла лап важиблуди я. Региондин дережада и месэла Дагъустан Республикадин Кьил Сергей Меликован, муниципалитетдин дережада райондин Кьил Нариман Абдулмуталибован кьетIен гуьзчивиликни ква. Райадминистрацияда тухвай совещанийрал и месэладиз са шумудра килигна, ам гьелун патал тухвана кIанзавай кIвалахарни тайинарна, и рекъе кIвалахни тухузва.

Алай вахтунда районда газламышнавай 37 хуьр ава. Газ гьун тавунвай, яни ишлемишиз вахкун тавунвай кьве хуьр ама: КIахцугъ ва Цийи Мамрач. Вири хуьрериз кьенепатан газдин юкьван давленидин (3 атмосферал кьван) ва агъуз тир давленидин турбаяр гьанва.

Поселокрин кьенепатанбур тир юкьван давленидин магистральный линейрин ярговили тешкилзава: чилин кIаник квай газопроводдин ярговил 6250 метр я. Идакай автоматизироватнавай газораспределительный станциядай Кьасумхуьрел кьван газопроводдин ярговил 4350 метр, Вино-СтIалдилай Курхуьрел кьван 1900 метр я.

Поселокрин кьенепатанбур тир агъуз тир давленидин магистральный линиядин ярговил 282 728 метр, поселокрин кьенепатанбур тир юкьван давленидин магистральный линейрин ярговил 61354 метр я.

Районда кIвалериз газ гьанвай 11815 физический ксар ва 235 юридический ксар ава.

- Вуна винидихъ лагьайвал, районда 37 хуьруьз газ гьанва. Гьа хуьрера газдин линияр гьел гьалда ава? Ремонт хьувуна кIанзавай газдин линияр гзаф яни?

Хуьрер газдалди тамамдаказ таьминар авунин важиблу месэла региондин дережада Дагъустан Республикадин Кьил Сергей Меликован ва муниципалитетдин дережада райондин Кьил Нариман Абдулмуталибован кьетIен гуьзчивиликни ква.

- Хуьрера гьам капитальный ремонт, гьам цийикIа тухIуьрна кIанзавай газдин линейрин кьадар тIимилни я лугъуз жедач. ИкI, Кьасумхуьрел цийи кьайдайрал тухIуьрна кIанзавайбурук (реконструкция) СтIал Сулейманан куьче, 1,2 ва 3-кIакар (тупикар), Султангьамидан куьче (ПМК микрорайон), Герценан, Дмитрова, Маяковскийдин, Шаумьян, Совхозная куьчяр (цийи микрорайон), Вино-СтIалдилай хуьруьн вили кьил, Кьулан-СтIалдилай «Лелепар» участок, Алкьвадрал хуьруьн вили кьил, Курхуьрел Гагаринан куьче (цийи микрорайон), Сийида хуьруьн цийи микрорайон «Пир», Герейханован хуьруьн 2-отделенида цийи микрорайон «Алучад багъ» акагзава.

Автоматизироватнавай газораспределительный станциядай Кьасумхуьрел кьван чилин кIаник квай газдин

4350 метр линияр капитальнидаказ ремонт хьувунин, ДаркIуш-Кьазмайрал 1,5 километрдин ярговил авай газдин линейрин даяхар гуьнгьуна хтунин, Чухьверхуьруьнни ДаркIушрин арада авай виниз тир давленидин (диаметр 159 мм.) газопровод накьвадикай михьел авунин ва даяхарал ахцигунин лазимвал ава. Идалайни гьейри, Кьасумхуьрел (ПМК микрорайон) шкаф-



рин пунктар эцигунин, Вино-СтIалдилай (хуьруьн вили кьил) ва Кьулан-СтIалдилай («Лелепар» участок) гьечелди диаметрдин турбаяр чIехи диаметрдин турбайралди эвез авунин кIвалахарни кьиле тухвана кIанзава. Важиблу месэладикай рахалайла, кьейд авун лазим я хьел, Зугьрабуьре, Хтундал, Бутхуьре, Шихидхуьре, куьгьне Испика, Салиянда, Кьасумхуьрел «Шагь-багъ» микрорайондин са паюна газдин турбаяр проектдинни сметадин документар авани

чиз тухванва. Инал тIвар кьунвай хуьрера ва микрорайона инвентаризация тухузва, анагар тамамдиз газламышун патал оперативный штаб тешкилнава.

Ихьтин карни кьейд ийиз кIанзава. Россиядин Президент Владимир Путинан тапшуругъдихъ галаз кьайдайвал, газ гьанвай хуьрера, анагар газдалди тамамдиз таьминарун патал, газ чилин участокдин сергьятдал кьван агьалийрин пулунин такьатар желб тавуна гьиде, гуьгьуьнлай газдин линияр газораспределительный сетрик акалда. И жигьетдай «ЖКХ и Благоустройство» МКУ-ди, агьалийри заявкаяр гун патал, хуьрерин поселенийрин администрацийриз чарар ракъурнава. Райондин агьалийрин арада газдалди тамамдиз таьминарунин ва социальный газификациядин месэлайрай гьавурда твадай кIвалахни тухузва. И месэладай чна

райадминистрациядин Кьилин 1-заместитель Лацис Оруджеван, «МФЦ» ДР-дин ФГАУ-дин директор Афисат Шагьмирзоевадин, ЭГС-дин начальник Муслим Алиметован иштираквал аваз Кьасумхуьруьн телевиденидин студияда «Элкьвей столни» кьиле тухвана, чна агьалияр заявкаяр гьикI ва гьиниз вугун лазим ятIа гьавурда туна.

Тамамдаказ газламышун патал заявкаяр кIватIдайла хуьрера яшамин жезвай агьалийриз яшайишдин кIвалерин хусиятдин ихтияррин регистрация, лицевой счетар тахьуни ва кIвалер хуьруьн майишатдин метлеб авай чилерал эцигнаваз хьуни четинвилер арадал гьизва. Чавай и документар гьазуриз жезвач, талукь документар гьар са касди вичи гьазурун лазим я.

- Тимур Артурович, райондин хуьрер, цийи микрорайонар газдалди тамамдиз таьминарунин патахъай агьалийри ганвай заявкаяр гьалтайла кьилди-кьилди хуьрера гьихьтин гьалар ава?

- Санлай къачурла, хуьрерин агьалийрилай икьван чIавалди 273 заявка атанва. Кьилди хуьрерикай рахайтIа, гьалар ихьтинбур я: Агьа-СтIалдилай – 11, Агьа-СтIал Кьазмайрилай – 60, Хтундилай – 11, Герейханован хуьрер – 4, Зугьрабуьрер – 16, Испикай – 15, Асалдхуьрер – 4, КIварчагьай – 15, Кьасумхуьрерлай – 42, ДаркIуш-Кьазмайрилай – 11, Кьулан-СтIалдилай – 7, Цмурдилай – 12, Алкьвадрилай – 17, Сардархуьрер – 8, Герейханован хуьруьн 2-отделенидай – 3, Шихидхуьрер – 24, Эминхуьрер – 15 ва Цийи-Макьарилай – 8 заявка атанва. Гьайиф хьел, чилериз, кIвалериз талукь тир документар тахьун сеbeb яз, гзаф заявкаяр ЕГО-дин (единый оператор газификации) базада эцигиз жезвач. ЕГО-дин делиралди ихьтин заявкаяр (санлай – 226) Кьасумхуьрерлай, Цийи-Макьарилай, Агьа-СтIал Кьазмайрилай, Алкьвадрилай ва Эминхуьрер гзаф ава.

КIватIнавай делилар чна электронный кьайдада гьар вацра «Газпром газораспределение Дагестан» ООО-диз ва Дагъустан Республикадин энергетикадин ва ЖКХ-дин министерстводиз ракъурзава.

Эхирдай аз лугъуз кIанзава хьел, хуьрер ва я цийиз арадал атанвай микрорайонар, куьчяр газламышунин патахъай сулар арадал атайтIа, хуьрерин поселенийрин администрацийрин пешекаривай ва инсанривай чи управленидиз, МФЦ-диз кьез, хабар кьаз жеда. Чун вири месэлайрай жаваб ва куьмек гуз гьазур я.

Хазран Кьасумов, «Куьредин хабарар» газетдин экономикадин отделдин заведующий

Кьанал кьайдадиз хкана

Муниципалитетдин мулкунал майишатрин арайринбур тир 8 кьанал ала. Санлай абурун ярговили 183,5 километр тешкилзава. «Минмелиоводхоз РД» ФГБУ-дин Самур-Гуьргенчайдин филиалдин директор Фикрет Шерифова чаз лагьайвал, хуьруьн майишатдин суьрсет гьасилзавайбуру багьлариз, уьзуьмлурхиз, магьсулрин никIериз, салариз-бустанриз гатфарин ятар гунин кIвалахда четинвилер тахьун патал вири кьаналар михьна, ремонт хьувуна вахтунда акьалтIарна.

Гьа са вахтунда, гьар жуьре себелралди, кьаналар кьайдадикай хкатза-

вай дуьшуьшарни жезва. ИкI, и йикьара Цийи хуьруьн кIанихъай, Гуьлгери вацIай «Герейхановский» кьаналдиз яд къачузвай хивелай са шумуд виш метрдин агьадай, кьаналдин кьерех ци тухвана, яд вацIуз авахъ хьийиз хьана. И хабар хьанмазди райадминистрациядин Кьилин 1-заместитель Лацис Оруджев ва хуьруьн майишатдин управленидин начальник Кьазагьмед Кьазагьмедов чкадал фена, кьанал кьайдадиз хкун патал серенжемар къабулна. Кьиле филиалдин директор Фикрет Шерифов аваз, ковщ галай трактор ва гужлу бульдозер желб авуналди, Самур-Гуьргенчайдин

филиалдин махсус бригадади кьаналдин ци тухванвай участок кьайдадиз хкана.

Гьа са вахтунда «Минмелиоводхоз РД» ФГБУ-дин филиалдин директор Фикрет Шерифова чаз лагьайвал, хуьрера суьрсет гьасилунал машгьул тир гзаф арендаторри арендадин пулар гузвач, ида цин кьаналар ремонт хьувунин кар чети-



нарзава. Пул вирида гун чарасуз я.

Текст кьейди ва шикил ягьайди Х. Кьасумов я

Рамазан Юсуфович Юсуфован – 110 йис

Несилри риклера хуьзвай кас

Вичихъ еке ва баркалду тарих авай Сулейман-Стаьский райондин Уллу-Гъетягърин хуьруьн твар къунмазди, рикел анай акъатай къегъал рухвайринин баркалду рушарин тварар къведа: ВКП(б)-дин Дагъустандин обкомдин секретарвиле, ДГУ-дин ректорвиле Квалах авур Абуталиб Абилов, Дагъустандин юстициядин министр хъайи Къагъир Фаталиев, РСФСР-дин Верховный судда, Азербайжандин ва Дагъустандин прокуратурайра Квалах авур Кубкуьл Гъабиров, машгъур «морж», са шумудра Москвадин чемпион Расул Селимов, композитор, РСФСР-дин культурадин лайихлу работник Сейфудлаг Керимов, Юкъван Азиядин прокуратурайра Квалах авур Рустам Агъмедов, «Знак Почета» ордендин сагъиб Альбина Рагъметулаева, алимар тир Шихамир Бинаталиев, Ижрес Фарманов, Мирзали Мирзалиев, Азербайжандин Игит Фамил Эскендаров, Дагъустандин культурадин лайихлу работник, машгъур тележурналист Альдер Гъажимирзов...



Уллу-Гъетягърин хуьрай акъатай машгъур инсанрин арада тарихдин илимрин доктор, КПСС-дин Къасумхуьруьн райкомдин, КПСС-дин Дербент горкомдин 1-секретарвиле, Каспийск шегъердин горисполкомдин председателвиле, ДАССР-дин Министррин Советдин председателдин заместителвиле ва жавабдар маса къуллугърал Квалах авур Рамазан Юсуфович Юсуфова къетлен чка къазва.

«... Уьмуьр яшамин хун патал ганвайди я. Сад ава – жув патал, сад ава – халкъ патал... Уьмуьрдин къимет гзаф яшамин хун ваь, адан гъакъикъи къимет чир хун я. Чехи мурад авачирдаз чехи уьмуьрни жедач», - кхъенва Забит Ризванован «Весида». Лугъуз жеда хъи, Рамазан Юсуфовични халкъ патал яшамин хъайи, уьмуьрда чехи мурадар вилик эцигай, абур къилиз акъудун патал еке зегъметар чугур инсан тир.

«... Уьмуьр яшамин хун патал ганвайди я. Сад ава – жув патал, сад ава – халкъ патал... Уьмуьрдин къимет гзаф яшамин хун ваь, адан гъакъикъи къимет чир хун я. Чехи мурад авачирдаз чехи уьмуьрни жедач»

Р. Юсуфов 1912-йисуз Уллу-Гъетягърин хуьре Бакудин нефтгадин бургутрин устлар Шихгъасанов Юсуф Шихгъасановичан хизанда дидедиз хъана. Хуьре 3-класс къутягъай Юсуф дахди Бакудиз (Сурахана райондиз) хутахна, ина гадади 1926-йисуз школа акъалтларна. Юсуф 1927-йисуз Дербентдин II-дережадин школадик (туьрский интернат) экечйна. 1930-йисуз анаг акъалтларай Р. Юсуфовакай Уллу-Гъетягърин школада сифтегъан классрин муаллим хъана.

1926-йисуз Ленинан комсомолдин жергейриз гъахъай Р. Юсуфовакай 1930-йисуз школадин комсомолрин ячейкадин секретарь хъана.

Гуьгъуьнин йисара Рамазан Юсуфович къисметди са шумуд чкадиз акъудна – гъам келлиз, гъамни квалахиз.

1936-йисуз Кеферпатан Кавказдин краевой Высший коммунистический хуьруьн майишатдин школа акъалтларай Р. Юсуфов Махачкъаладиз хтана. Адакай Дагъустандин медтехникумдин ВЛКСМ-дин комитетдин секретарь ва тарихдин тарсар гузвай преподаватель хъана.

1941-йисуз Рамазан Юсуфовича Стал Сулейманан тварунихъ галай Дагъустандин педагогический институт (заочно) келна акъалтларна.

1958-йисалай та пенсиядиз экъечдалди Рамазан Юсуфовича А. Тахо-Годидин тварунихъ галай илимдинни ахтармишунардай институтда директордин заместителвиле квалахна.

Виниз тир дережадин алим хъайи Р. Юсуфова газетризни журналриз 300-далай виниз макъалаяр, пособияр, ктабар кхъена, абур педагогикадин илимдин хазинада ирс яз гъатнава.

Рамазан Юсуфов са шумудра ДАССР-дин Верховный Советдин депутатвиле, КПСС-дин обкомдин членвиле хъана.

Чехи дережадин алим, базарагълу руководитель, общественный ва государственной деятель хъиз, Рамазан Юсуфович СССР-дин журналистрин Союздин член, СССР-дин ва РСФСР-дин просвещенидин отличникни тир.

Гъа са вахтунда, гзафбурун рикел Рамазан Юсуфов къетлен хатI авай шаир язни алама. Гзаф эсерар ада «Р. Ариф» техалус алаз аялар патал кхъена. Ада келзавайбуруз вичелай аманат яз 3 ктаб – «Ирид дагъда», «Зи дустарин хиялар», «Целхемдин ялав» туна.

Рамазан Юсуфовичан яргъал йисарин намуслу ва дурумлу зегъмет «Знак Почета», Ватандин Чехи дяведин II-дережадин, Зегъметдин Яру Пайдахдин орденар, «Кавказ хуьнай», «Германиядин винел гъалиб хуьнай», «Зегъметдин ветеран», «Дурумлу зегъметдай», Чехи Гъалибвиллин юбилейрин медалар, ДАССР-дин Верховный Советдин, ВЛКСМ-дин ЦК-дин, СССР-дин оборонадин наркомдин – санлай 20-дав агакъна Гуьрметдин грамотаяр гуналди къейдна...

1992-йисуз рагъметдиз феи Рамазан Юсуфован твар эбеди авунин лишан яз, чехи алим ва государственной деятель яшамин хъайи квалерин (Махачкъалада) цал адан суьрет ва уьмуьрдиз талукъ кхъинар алай мрамордин къул алкърнава.

Вичин твар яргъарани машгъур хъайи гъетягъви Рамазан Юсуфович Юсуфовакай кхъенвай макъала за Алишер Навоидин цараралди къутягъзава: «Инсанар гъамиша чан аламаз амуькдач, бахтлу кас вичин твар несилри риклера хуьзвайди я».

Хазран Къасумов

Чехи Гъалибвиллин - 77 йис

Игитар гел галачиз квахъдайди туш

1941-1945-йисара кхиле феи Ватандин Чехи дяве рикелай алат тийидай вакъна хъана. Ингъе, дяве къутягъ хъана 77 йис тамам хъанва. Ятлани, дяведиз феи гзаф инсанрикай къени тамам, гъакъикъи делилар авач. Дяведин йисара гзафбуруз «Гел галачиз квахъна» гафар кхъенвай пуд шпен кагъазар гзаф хтанай. - Чи буба къейи чка къванни чир хъанайтIа, риклиз секни жедай, - лугъудай инсанар гилани гзаф ава.

Къасумхуьруьн (гилан Сулейман-Стаьский) райондин Хипитрин хуьрай тир Мурадагъаев Алимуродакайни яргъал йисара адан багърийриз са хабарни авачир, ам гел галачиз квахънавайбурун списокда авай.

Алатай йисуз Эминхуьруьн юкъван школада муаллим яз квалахзавай Шагъламаз ва ДЮСШ-да тренер яз квалахзавай Мурад Мурадагъаеври чпин чехи буба Алимуродакай делилар жагърунин мураддалди Россиядин Яракълу Къуватрин центральный архивдиз чар кхъена. Са тIимил вахт алаатайла, архивдай Алимурад Мурадагъаеван женгинин рехъ, адан къегъалвилер къалурзавай жавабдин чар хтана. Ана ихтин делилар ава: Алимурад Мурадагъаев 1918-йисуз дидедиз хъана. Адаз 1938-йисан сентябрдин вацра Дагъустан АССР-дин Кировский РВК-дай Яру Армиядин жергейриз эвер гана. Алимурад Мурадагъаева граждандский дяведа иштиракна.

А. Мурадагъаев 1942-йисан сифте килера ВКП(б)-дин кандидатвиле, и йисан эхирра членвиле къабулна.

Центральный архивдай хтай чарарихъ А. Мурадагъаев Ватандин Чехи дяведа къалурай къегъалвилерай наградаяр ганвайвиллин гъакъиндай шагъидвалзавай наградной листерин копиярни гала. Абурай малум жезвайвал, Алимурад гвардиядин лейтенант, Сталинградский фронтдин 81-гвардейский стрелковый дивизиядин 233-гвардейский стрелковый полкунин 3-миноментный ротадин Миноментный взводдин командир я.

1943-йисан 11-январдиз Сталинграддин областдин Цибенко хутордин патав

Алимурода, миноментай гуьлле гуналди, немсерин 50-дав агакъна аскерар ва къве автомашин тергна. Гъа и йисан 26-январдиз А. Мурадагъаева вичин взводдихъ галаз санал Сталинграддин куьчейра кхиле феи женгера 50-далай виниз душмандин аскерар ва офицерар тергна.



Гъа и юкъуз А. Мурадагъаева ва ада команда гузвай взводди Сталинграддин вокзал душмандикай хуьн патал кхиле феи женгера штурмовой дестедиз немсерин 200-дав агакъна аскерар ва офицерар есирвиле къуниз куьмекна. И къегъалвилерай А. Мурадагъаев «За боевые заслуги» медаль гана.

Сталинградский фронтдин 233-стрелковый полкунин командир майор Титоренкодин къул алай наградной листинай малум жезвайвал, лейтенант Алимурад Мурадагъаева регъбервал гузвай взводди 1943-йисан 6-7 июлдин йикъара Белгородский райондин Ближняя Игуменка хуьр ва 1943-йисан 14-июлдиз Шахово хуьр патал немсери авур гуьжумдин вилик пад къуна, 28 кас немсерин аскерар ва офицерар, гъакъни миноментай гуьлле гуналди душмандин миноментный батарея ва миноментный ротадин са расчет тергна.

И къегъалвилер лейтенант Алимурад Мурадагъаев «Красная Звезда» орден гана.

Маса наградной листинай малум жезвайвал, А. Мурадагъаева «За оборону Сталинграда» медални авай.

Женгера къегъалвилер къалурай Алимурад Мурадагъаев Сталинграддин областда стхавилин сура кучуднава.

Игитар рекъидайди туш, лугъуза мисалда. Алимурад Мурадагъаев хъиз гурбатда сура къисмет хъайибурни несилрин риклера амуькда.

Хазран Къасумов

Ругъ кутадай гъалибвал

Гъалибвиллин суварин 77 йис. И Гъалибвални чи халкъдин гиле регъятдиз гъатначир. 1941 -йисан 22-июндиз фашистрин Германиядин къушунри Советрин Союздал вегъенай. Душмандин Балтийский гуьлелай Чулав гуьлел къван яргъи хъанвай сергъят хуьзвай чи пограничный частарал гъужумна. Гитлеран генералри лап кар алай къушунар Шяуляйдин, Каунасдин, Гродне-Вольндин, Рава-Русский ва Бродский терефрихъ рекъе туна, амма пограничникри абуруз терсаказ жаваб гана, душмандин гзаф аскерар, техника барбатIна. Пограничникри, акси гъужумар хуьвуна, немсер къулхъди, сергъятдиле анихъ хъфиниз мажбуьна. Анжах са Шяуляйдин патарив фашистрин 300 танк тергна. 22-июндин нисинлай алаатайла, чи пограничникри куьмек яз Яру Армиядин къушунарни атана. Женгер гъич фикридизни гъиз тежедай къван къизгъинбур, ивиар экъичдайбур, гъужум-гъужумдин кIула авайбур тиртIани, чи пограничникри, аскерри эхиримжи нефесдалди дяве ийизвайтIани, къуватар барабарбур тушир. Дяведин анжах са юкъуз чи зенитчикри душмандин 76 самолет тергна, 5000 аскер есирда къуна. Ятлани, чибур къулхъ чIугуниз мажбуь хъана. Виликамаз гъазур хъанвай ва аскерин, яракърин, чилини цавун техникадин жигъетдай артухвал авай душмандин хура акъвазун лап четин месэладиз элкъвена. Ятлани, вири азиятриз, мусибатриз дурум гана, советрин халкъар далудихъ галай Яру Армиядин командирри, аскерри тежедай хътин викигъвилер къалурна ва душман вичин чилел барбатIна.

Къе немсерин къушунар тар-мар авур ва Европада халкъарни фашистрин лугъиликай азад авур Яру аскерар лап тIимил аматIани, абурун къегъалвилер чна гъамиша рикел хуьзва. Европада, къунши Украинадани кваз мад фашистрин, нацистрин дестейри къил хкажзавай вахтунда Дуьньядин къвед лагъай ва Ватандин Чехи дяведин тарсар рикелай алудун герек къезвач. АкъалтIай чIуру ниятар аваз цIийи дявейрик цIай кутагъ, фашизм кIвачел ахкъалдариз кIанзавайбур анжах пашман жеда. Абурун гъерекатрихъ чпи гуьзлемишзавай нетижаарни жедач. Абуру дуьньядин сагълам, ислягъ фикиррал алай вирида лянетламишзава. Чаз я фашистарни, я нацистарни, я дявеарни герек авач. Россиядин халкъариз вири улкъвейрихъ галаз дуствилелди ислягъ цавун кIаник яшамин жез, зегъмет чIугъаз, къени крар ийиз кIанзава. Гъа ихътин уьмуьр, яшайиш патал чи багърийри дяведа чпин чанарни гана, душмандин рикелай тефидай ягъунарни къуна. Абуру гъамиша чи риклера амуькда.

Асият Мирзалиева

Игитдин школада – олимпиада

Россиядин Игит Радим Халикован тварунихъ галай Кьулан-Стлалрин юкьван школада общественнидаи нубатдин чехи дережадин олимпиада кыле фена. Серенжем профориентациядин кваллахдин сергытра аваз ва зигын авай школьник дюздал акьудунин, гьакни абурун тереф хуьн яз герек шартлар арадал гьунин мураддалди Дагъустандин государственной университетдин Дербентдин филиалди тешкилнавайди тир.

Табрикин келимаяр гваз сифтедай школадин директор Ифриз Бабаева ва ДГУ-дин филиалдин директор Исмаил Абдулкеримов рахана.

Олимпиадада общественнидаи чпин чирвилер Сулейман-Стальский райондин умуми образованидин саки вири школайрай атанвай 90-дав агакьна келзавайбуру ахтармишна.

Олимпиададин негизжайрай 8-9-классра келзавайбурун арада 1-чка Алина Абасовади (Цийи-Макьарин СОШ), 2-чкаяр Аида Лукмановади (Кьасумхуьруьн 1-нумрадин СОШ) ва Абдул Халидова (Цмуррин СОШ), 3-чкаяр Мариат Шамсудиновади (Кьварчагьрин СОШ), Зарина Залбековади (Кьасумхуьруьн 2-нумрадин СОШ) ва Хадиджа

Зейналовади (Герейханован 1-нумрадин СОШ) кьуна.

10-11-классра келзавайбурун арада 1-чка Назим Абдулкеримова (Кьулан-Стлалрин СОШ) кьуна. 2-чкайриз Тимур Мегьамедов (Вини-Стлалрин СОШ) ва Аминат Жаватова (Агьа-Стлал Кьазмайрин СОШ) лайихлу хьана. 3-чкаяр Тельман Алисенова (Цийи хуьруьн СОШ), Рамазан Балаева (Кьасумхуьруьн 2-нумрадин СОШ), Максим Селимова (Кьасумхуьруьн 1-нумрадин СОШ) ва Лаврида Рамазановади (Вини-Стлалрин СОШ) кьуна.

ДГУ-дин Дербентдин филиалдин директор Исмаил Абдулкеримова келзавайбуру олимпиадада иштирак авунай чухсагьул лагьана, гьалибчийриз ва приздин чкаяр кьурбуруз агалкьунар мубаракна. Ада гьакни олимпиададин иштиракчийриз вуздин кваллахдикай, студентрин агалкьунрикай, филиалдин гележегдин планрикай ва 2022-йисуз абитуриентар кьабулунин кьайдайрикай рахунар авуна, конкурсантин патай хьайи суалриз жавабар гана.

Чирвилерин акьажунрин гьалибчийриз ва призерриз дипломар, кьиметлу пишкешар гана.

«Илимдиз кам» олимпиада

Сулейман-Стальский райондин Вини-Стлалрин юкьван школадин бинедаллаз «Шаг в науку» лишандик кваз гьар йисуз математикадай тухузвай тварцин олимпиадада алай йисуз Дагъустандин Кьиблепатан территориальный округдин умуми образованидин учрежденныйра 5-11-классра келзавай 289 аялди иштиракна. Алай йисуз и олимпиада 15-сеферда кыле фена.

Олимпиададин тешкилатчи М. В. Ломоносован тварунихъ галай МГУ-дин механико-математический факультетдин выпускник, меценат, технический илимрин доктор, профессор Абдул Гьажибалаевич Баламирзоев я.

Олимпиада ачунунин мярекатдал райондин Кьил Нариман Абдумуталибов рахана, ада баркаллу кардик кьил кутунай Абдул Баламирзоев чухсагьул малумарна, олимпиададин иштиракчийрихъ агалкьунар хьана кванзавайди лагьана.

Олимпиададиз спонсорвал авур мергьеметлувили «Умуд» фондуниз, «Иман» фондуниз, «ИнтехСОФТ» ООО-диз, гьакни Дагъустандин гуманитарный институтдиз, гуманитарный педколледждиз, карчи Малик Гьажимурадоваз ва Вини-Стлалрин юкьван школадин директор Расул Кьагьримановазни райондин Кьили ва олимпиададин тешкилатчи чухсагьул лагьана. Олимпиада тешкилуни ва тухунин карда Сулейман-Стальский райондин администрациядин еке кумек гана.

Хазран Кьасумов



Цийи поселокдин юкьван школадин 10-классдин ученик Шамиль Тагьиров махсус приздиз ва «ИнтехСОФТ» ООО-дин патай 5000 манатдин сертификатдиз лайихлу хьана.

Олимпиададин негизжайрай 1-дережадин дипломриз ва 2,5 агьзур манат премиядиз 27 келзавайди, 2-дережадин дипломриз ва 2 агьзур манат премиядиз 18 келзавайди ва 3-дережадин дипломриз ва 1,5 агьзур манат премиядиз 26 келзавайди лайихлу хьана. 22 келзавайдаз грамотаяр ва 1000 манат премияр гана.

Кьвенкьвечи чкаяр кьур келзавайбурун муаллимризни Дагъустандин гуманитарный институтдин патай гьардаз 3000 манатдин сертификатар гана.

Олимпиададин иштиракчийриз райондин музейриз экскурсия тешкилна, абур «Полоса» агрохолдингдин майдандал ва Цмуррин инновациядин школада хьана.

Гьаким Кьурбан: «Салам, Цмур!»

Мукьвара вичиз Дагъустандин халкьдин писатель лагьай твар ганвай Гьаким Кьурбан (Кьурбан Акимов) РФ-дин писателрин Союздин член, филологиядин илимрин доктор, гзаф кьадар повестрин, гьикаяйрин, очеркнин, 12 романдин, учебникрин автор я.

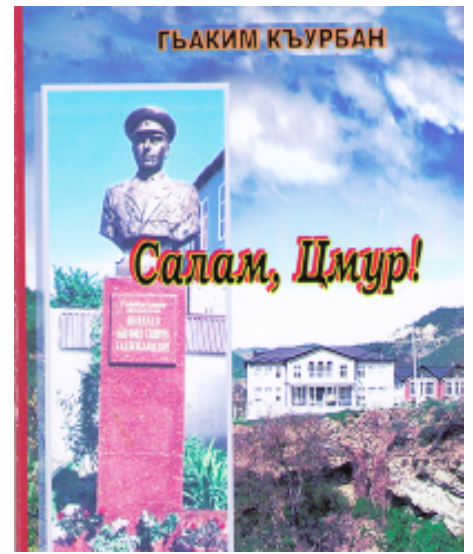
Яшар Аллагьдилае, кьузуьвал жувалай аслу я, лугьузва камаллу мисалда. Яшаризни, кваллахдин жигьетдай хиве авай жавабар везифайризни килиг тавуна Гьаким Кьурбана гьам илимдин, гьамни яратмишунрин рекье бегьерлувилелди кваллах авун давамзава.

Мукьвара «Цийи Кавказ» издателрин дестеди ва Кьасумхуьрел кардик квай «Куредин ярар» культурадин центради машгьур писателдин – алимдин цийи ктаб – «Салам, Цмур!» чапдай акьсудна.

Лагьана кьанда, ДГУ-дин тарихдинни филологиядин факультет акьалтларай Гьаким Кьурбана 1961-йисалай эгечина, са шумуд йисуз Цмуррин школада муаллимвиле кваллахна.

За Цмурдал муаллимвиле кваллахдайла, чандафтар – дневник гьиле кьуна: юкьуз акур-такур, ван хьайи-гахьай агьвалатар, дуьшуьшар, авур фикрар нянрихъ куьрелди кхьиз эгечина. Исаятда зи гьиле 67-нумрадин чандафтар ава. «Салам, Цмур!» делилрин повесть кхьидайла, за чандафтаррикай менфят кчанузва: гьар са агьвалат хьайи йисар, варсар ва йикьар кьалурзава», - кхьенва Гьаким Кьурбана вичин сифте гафуна.

Гьакьикьатдани, Гьаким Кьурбанан цийи ктабда гьатнавай повесть тарихдинни художественный эсер я. Ам автордин мецелай кхьенва. Повестда XX-асирдин 2-паонин Куредин хуьрерин яшайиш, адетар, агьвалатар ва дуствилин алакьяр кьалурнава. Гьерекаатар Цмурдал, Векьелрал, Кьасумхуьрел, Сардархуьре, Махачкьалада, Москвада ва маса чкайра кыле физва. Игитар гьакьикьатда хьайи, тарихда чпин гелер тунвай баркаллу инсанар я.



Цийи ктабда гьатнавай повесть «Салам, Цмур!», «Кьисмет хьайи мектеб», «Цмурдал рекье», «Гьвечи Париж», «Сейфудин муаллимдиз мугьманвиле», «Сардархуьруьн кимел», «А чаван адетрикай, гьурметрикай», «Стлал Сулейманан музейдиз сиягьат», «Генерал-майор Шайдаев Мегьамед-Гьанифа...», «Генералди хайи хуьр рикел хкизва», «Шайдаеври Цмуррин хуьр аваданламишзава», «Мергьеметлувилин дараматар» - санлай 32 кыликай ибарат я.

Повесть Гьаким Кьурбана ихьтин келимайралди акьалтларзава: «... Цмурар – за сифте кваллахай, за фу тьур ва жуван зегьметдиз кьимет жагьай адалатлу, медени, гуьзел хуьр. Зун Цмурдал гьар сеферда, жуван хайи хуьруьз хьиз, «Салам, Цмур!» - лагьана, хкьезва.

Завай жуван повестдик чандафтарра авай кван вири агьвалатар, шикилар ва гьиссер кутаз хьанач: гьар са цмурви са эсер кхьиниз лайихлу я. Салам, Цмур!».

Цийи ктабда Цмуррин хуьруьхъ галаз алакьалу шикиларни ганва.

90 чиникай ибарат тир Гьаким Кьурбанан «Салам, Цмур!» ктабдин тираж 300 экземпляр я.

Хазран Кьасумов

Интернет мошенничество

Мошенничество в социальных сетях набирает все большую популярность среди преступников. В социальных сетях злодеям не составит труда выдать себя за другого человека или замаскироваться под известный бренд, чтобы завоевать ваше доверие. Иногда они неделями обрабатывают свою жертву, прежде чем повернуть аферу. С развитием цифровых технологий преступники изобретают все более хитроумные планы обмана.

Авторы социальных сетей предупреждают о следующих типах мошенничества:

- Мошенничество, связанное с лотереями. Вам приходит сообщение о том, что вы выиграли в лотерею и можете забрать приз за небольшое вознаграждение.
- Мошенничество, связанное с кредитами. Вам предлагают мгновенный кредит за небольшой аванс.
- Мошенничество, связанное с инвестициями. Вам предлагают вложить небольшую сумму и сулят баснословную прибыль. Обещания моментального обогащения на этой платформе особенно популярны.

Кража (Тайное хищение чужого имущества)

Кража — тайное хищение чужого имущества, одно из преступлений против собственности, предусмотренных российским уголовным законом. Квалифицирующими признаками кражи являются случаи ее совершения: а) группой лиц по предварительному сговору; б) с незаконным проникновением в помещение либо иное хранилище; в) с причинением значительного ущерба гражданину; г) из одежды, сумки или другой ручной клади, находившихся при потерпевшем.

Снижение жизненного уровня населения, безработица, отсутствие регулярных выплат заработной платы, слабость социальной защищенности населения и, как следствие, возрастание доли неимущих элементов, потенциально готовых к совершению преступлений против собственности, наличие беженцев, неясные процессы приватизации, расширение сети частных строений, личного транспорта, отсутствие средств, необходимых для обеспечения защиты объектов от преступных посягательств, и др. Вот далеко не исчерпывающий перечень причин, которые приводят к кражам чужого имущества.

Следователь следственного отделения отдела МВД России по Сулейман-Стальскому району Казихмедов А.К.

«КЮРИНСКИЕ ИЗВЕСТИЯ»

(на лезгинском языке)

Тешкилатчи: Сулейман-Стальский райондин администрация
Кьилин редактор А. М. Мирзалиева
Редакциядин ва издателдин адрес: 368760, Кьасумхуьр,
Стлал Мусаибан куьче, 3. Телефон: 3-41-65

Печатдин квал

Газетдин электронный почта kizvestiya86@mail.ru

Газета зарегистрирована Южным окружным межрегиональным территориальным управлением по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций, регистрационный номер ПИ №10-4325 от 28.01.2002г.

Редакциядинни макьалайрин авторрин фикрар сад тахьун мумкин я. Макьалайрин, абура гьизвай делилрин дуьзвилдин патяхай жаваб авторри чпи гуда. Макьалайриз рецензияр гуьзвач ва абур элкьвена вахкузвач. Чап ийиз вахкудай вахт 15:00. Чап ийиз вахкана 10:30
Газетдин индексар: Йисан – 63323; Зур йисан – 51369
Газет йиса 52 сеферда акьатзава.
Гь – И лишандик квай материалар гьакьидихъ чапзавайбуру я.
12+ - Икьван яшар хьанвайбуру келтрай.
Газет ООО «Типография-М» типографияда чапна, 368600, Дербент шегьер, С. Кьурбанован куьче, 25. Тираж 1600. Зак. №